

Tereza Outratová

**Shoda a odkazovací prostředky po kolektivech v britské a americké angličtině
(Subject-verb concord and pronominal reference after collective nouns in British and American English)**

Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka didaktiky, 76 s.

Praha, září 2013

posudek oponenta

Bakalářská práce Terezy Outratové se zabývá problematikou gramatické kategorie čísla u anglických podstatných jmen ze skupiny tzv. kolektiv, pro něž je příznačná schopnost vytvářet konstrukce jak singulárové, tak plurálové. Ve své analýze se autorka se zaměřila na zkoumání rozdílů mezi číselnou shodou kolektiv *family* a *staff* v americké a britské angličtině. Zkoumána byla nejen shoda kolektiv ve funkci větného podmětu s přísudkovým slovesným tvarem, ale i s prostředky odkazování, zejména vztažnými, přivlastňovacími a osobními zájmeny.

Teoretická část práce je rozdělena do třech základních podkapitol. V první podkapitole autorka shrnuje základní poznatky o kolektivních substantivech, získané studiem sekundární literatury. Práce se opírá primárně o CGEL (Quirk et al., 1985) a MSA (Dušková et al., 1988), ale čerpá i ze studie věnované přímo kolektivům *Agreement with Collective Nouns in English* (Levin, 1988). Ve druhé podkapitole se diplomantka zaměřuje na popis odlišností v užívání těchto substantiv u mluvčích americké a britské jazykové variety. Třetí podkapitola se pak věnuje nastínění základních korpusových metod a přiblížení korpusů BNC a COCA, z nichž autorka čerpala data ke svému rozboru.

Samotný sběr dat probíhal v několika fázích. Nejprve byly porovnány frekvence výskytu typických kolektiv v obou zkoumaných korpusech. Na základě tohoto srovnání pak byla vybrána slova *family* a *staff*, která byla podrobena detailnímu rozboru. Z obou korpusů byly excerpovány příklady vět, v nichž:

- a) tato kolektiva vystupují v roli řídicího členu jmenné fráze, jež plní funkci větného podmětu, a které obsahují přísudek, z jehož tvaru lze jednoznačně určit kategorii čísla (tj. slovesa v přítomném a předpřítomném čase, u slovesa *be* byl v potaz brán i čas minulý)
- b) je k těmto kolektivům v příslušném souvětí odkazováno pomocí zájmena.

U každého ze zkoumaných slov bylo vybráno po 25 výskytech z amerického i britského korpusu. Závěry plynoucí z rozboru takto excerpovaných příkladů pak autorka následně ověřila na kontrolním vzorku vět se slovesem *have*.

Základní charakteristikou anglických kolektiv z hlediska kategorie čísla je rozkol, k němuž dochází mezi jejich singulárovou hodnotou na rovině formální a plurálovou hodnotou na rovině sémantické. V odborné literatuře převládá názor, že zatímco angličtina britská

preferuje u kolektiv nociónální shodu jak s finitními slovesy, tak s příslušnými odkazovacími prostředky, angličtina americká tíhne v případě finitních sloves spíše ke shodě gramatické. Očekávalo se proto, že frekvence gramatické shody bude u vzorků z COCA výrazně vyšší než u vzorků excerpovaných z BNC.

Výsledky autorčiny analýzy přinesly některá zajímavá zjištění. V souladu s výchozím předpokladem se potvrdila tendence americké angličtiny užívat nociónální shody s prostředky odkazování a shody gramatické s finitními slovesy. Ukázalo se však, že častost výskytu plurálové shody kolektiv se slovesy není pouze otázkou rozdílných jazykových variet, ale též otázkou sémantiky jednotlivých lexikálních jednotek. Přestože ve vzorcích americké angličtiny převládala v celkovém součtu u finitních sloves shoda singulárová, procentuální zastoupení plurálové shody bylo znatelně vyšší, než se původně očekávalo. Substantivum *staff* rovněž vykazovalo v obou varietách výrazně vyšší míru plurálové shody než substantivum *family*, což lze zdůvodnit sémantickými rozdíly mezi oběma slovy. Zatímco *family* je možno vnímat jak jakožto celek, tak jakožto soubor několika jednotlivců, *staff* je primárně asociováno s významem skupiny.

Předložená práce zdařile poukazuje na komplexnost problematiky nociónální a shody v obou zkoumaných varietách. Kvantitativní rozbor je průběžně ilustrován tabulkami a koláčovými grafy, seznam všech excerpovaných příkladů je zahrnut v příloze. Práce je psána pěknou angličtinou; chyby se v textu se vyskytují spíše ojediněle a omezují se především na užívání členů, interpunkci, občasné překlepy a drobné nedostatky ve formátování.

K práci bych ráda vnesla následující dotazy:

- Není možné pohlížet na absenci plurálové shody u příkladu 14 (str. 56) jako na výsledek snahy vyhnout se potenciálně zavádějícímu interpretaci *every member of the staff was heavy with PhDs, i.e. every member had more of them?*
- Bylo by možné u příkladů plurálové shody s *don't* vyskytujících se v přímé řeči či v beletrii uvažovat i o vlivu dialektů (srv. kupř. *He don't know nothing*)?

Závěr:

Bakalářská práce Terezy Outratové je podnětnou a dobře zpracovanou studií, jež svým obsahem splňuje požadavky na tento typ práce kladené. Doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně hodnotím známkou výbornou.

Mgr. Jiřina Popelíková

V Praze dne 2. 9. 2013